

Slika kraja ki se nahaja v župnišču v podsredi.

Stele, CX, 1940, str. 41-43.

V vizitacijskem poročilu iz 1.1545 se omenja tudi c. v Bučan kot podružnica c. sv. Mihaela v Pilštanju kot "Sannt Peter zu Fautsch".

V vizit. poročilu iz 1.1651 stoji: "Ecclesia filialis s. Petri in Fautsch. Altare majus non consecratum habens novam iconem. In laterali altari ex parte Evangelii erecta est icon nova, de ceteris nichil est provisum. Altaria lateraliter manere interdicta. Interdixit (visitator) et ecclesiam usque dum vicimitas eligat syndicos.

Iz 1.1654 Pro Ecclesia s. Petri in Fuzhach. Hoc anno empta sunt duo Antipendia de corio inaurato 12 fl. soluta.....(str.140)

L.1746 je bila c. blagoslovljena. V spomin na to je spominski kamen, ki je vzidan na zunanji strani apside: Haec Eccl. Conssec. E.A.C. Et R.S.R.I.P.D.D. Ernesto Amad. E Com. Ab Athembs Ep. Lab. D. XIV. Iulii Anno 1746.

ker je postala c. premajhna so j začeli na istem mestu zidati novo 1.1793. d prvotne c. je ostal le zvonik.

Nova c. je enoladjiska s kupolastim obokom, prezbit. ima polkrožni zaključem in je 13 klafter dolg, ladja je široka 6, prezbit 4 klaftre. Ima 3 oltarje: gl. oltar sv. Petra, ob slavaloku oltar M.B. in Antona Eremit.

Zvonik stoji na juž. strani ladje, spodaj je četverkotnik, zgoraj osmerokotnik Ima 4 zvonove: veliki iz 1.1806, sredni 1777, majni 1807 in najmanjši 1768 Veža pod zvonikom, nekoč služila za zakristijo ima križni obok.

L.1796 je bila nova c. konsekrirana.

L.1853 je dobil ^{zvonik} novo pločevinasto streho

L.1859 nov vel. oltar in 1.1860 dva nova str. oltarja.

Župnijske knjige:

Arstne in poročne ter mrliške od 1.1786.

Ign. Orožen: Das Dekanat Drachenburg, 1.1887, str. 138 -147.

Fara, posvečena sv. Petru. Cerkev stoji v dolini ob cesti Prelasko-Mozje ter je pravilno orientirana.

Viri in literatura: Farna kronika; Ign. Orožen: Bistum und Diözese Lavant VI. Dekanat Drachenburg, Maribor 1887;

Cerkev sestavljajo: Pravokotna ladja, ožji toda enako visok, ovalno zaključeni presbiterij. Ladji je na jugu prizidana v pritličju kvadraten, sicer oktogonalen zvonik, presbiteriju pa zvonika se dotikajoča ~~sax~~ nadstropa zakristija. Gradnja je kamnita, obrižgana. Strehe enotna strešasta, pultasta, opečne; zvonikova izredno lepa kupolasto-čebulasto-laternasta-čebulasta, pločevinasta.

Zunanjščina: Ladjino fasado poživljata ob oglah 2 pilastra s cofasto okrašenima kapiteloma ter močan, profiliran, raven zidec. V osi je pp portal s pazduhama in profilirano gredo, nad njim je letnica 1793, še više veliko ppu okno z polico, bo strani 2 členjeni ^{primitivno}ppk ~~primitivno~~ slikarijo Sejalca in Vrtnarja. V trikotnem čelu je v sredi ppk niša s sliko Marije, ob strani 2 ppk okni in prav na vrhu štirilistna linica. Pravega talnega zidca ladja nima. Njena severna stena ima 3 enake pilastre, konkaven napušč, 2 pp okni ter nagrobnik iz l. 1841. z neoromanskim čelom. Južna ladjina stena ima pilaster pri zapadnem oglu ter pp okno. Obe zaključuje konkaven napušč. Zvonik ima pristrešen talni zidec, pritlični del zaključuje pravokoten zidec oktogonalni del členijo ogelni pilastri, zaključuje pa ga profiliran fablon, ki se na 4 straneh trikotno dviga. Zvonik ima v južni steni pritličnega del večje in manjše pp okno, nato 2 linici in končno 4 členjene, ppk zvo-nove lne, katerih južna nosi letnico 1957, ko so obnovili zvonikovo streho. Zakristija ima pristrešen talni zidec, pp portal z letnico 1847, poleg

njega pp okno, v gornji etaži pa 2 pp okni. Arase jo 3 negativne bele lizene. Presbiterij členijo lizene, v severni steni ima pp portal s profilirano preklado, ki je razidan ter 2 pp okni, v južni steni ima pp okno, v ovalnem zaključku pa ima okroglo lino, zabrisano slikarijo sv. Petra ter pdp kamenito napisano ploščo: HEAC ECCL. CONSSEC. E.A.C. ET R.S.R.I.P.D.D. ERNESTO AMAD. E COM. AB ATHEMBS EP. LAB. D. XIV. IULII ANNO 1746, kar se čita: HAEC ECCLESIA CONSECRATA EST A CELSISSIMO ET REVERN DISSIMO SACRI ROMANI IMPERII PRINCIPE DOMINO ERNESTO AMADEO E COMITIBUS AB ATHEMBS EPISCOPO LABACENSI DIE 14. JULII ANNO 1746.

Notranjščina: ~~X~~amenit tlak je iz l. 1866. Zidana pevska empora počiva na 2 slopih, 2 kapah, desno pa so obzidane okrogle stopnice, ki vodijo nanjo. Njena fasada je trikrat vzvalovljena ter ima lesen balkon. Ladjo členijo 3 pari kombiniranih slopov, ki nosijo 3 oproge in 2 viseči kupoli. Slavolok z kapitelnima zidcema je ppk ter z napisom: ECCLESIA S. PETRI EST RENOVATA MDCCCLVIII.

Presbiterij členijo 3 pari dvojnih pilastrov z jonskimi kapiteli, katerih volute so opredene z trakastim akantom, sledita 2 para dvojnih in par enojne oproge ter 2 ozki, kupolasti kapi in potlačenax apsidalni zaključek. Presbiterijev obok je višji od ladjinega. Vso notranjščino krasijo freske Tomaža Fantonija iz l. 1858. Na desno vodi pp portal z gredo, sestavljeno iz 2 volut z 3 zvončastimi obeski, v zakristijo s cementnim tlakom in kapo z 3 oprogami. Iz zakristije vodi ~~ppk~~ ppk prehod v zvonico s cementnim tlakom in križnim obokom, okrašenim z bisernico. ~~Glavni oltar~~

Oprava: Glavni oltar je lepo veliko delo v renesančni tradiciji iz l. 1859. z kipi Marije, Janeza, Petra, Filipa in Andreja ter Notburge, Gabriela, Marijinega kronanja, Mihaela in Florijana na ogredju. Tabernakelj je iz

1.1848.

Stranska oltarja Ane in Antona Puščavnika sta iz l. 1860. ter neorenesančna, s 4 klasicističnimi svečniki.

Prižnica je preprosto poznobaročno delo z 4 evangelisti na njenih oglih reliefom Dobrega pastirja na prednji stranici ter baldahinom z angelom trobentačem. Okrašena je z rokajem. Prižnica je iz ca 1780, ter ima na notranji strani letnico 1837.

Jenkove orglje so iz l. 1941.

Neoromanska zakristijska omara je iz ca 1860.

Križev pot je tisk po Führichu ter je iz l. 1860.

Krstilnik s stebrom in okroglim piščalastim bazenom je iz ca 1786. Leseni nastavek je iz istega časa. V spodnjem 6-stranem delu ga krse reliefi 3 žen (Vere, Upanja in Ljubezni), zgoraj pa v ppk paviljonu Jordanska skupi na. Od klopi jih je 10 klasicističnih, iz konca 18. stol. ter popravljenih l. 1887., 31 pa je še baročnih, z piščalasto okrašenimi vhodnimi vrati in stranicami. Istega tipa sta tudi obokani korni klopi, le da imata baročno razgibani naslanjali.

Zakristijska omara z klasicističnim okovjem je iz konca 18. stol.

Velika omara v oratoriju pa je iz l. 1831.

Oprema: V zakristiji je omeniti bogato z rokajem okrašeni rokokojski kelih, rokokojski relikviar in rokokojsko monstranco. Vse je iz 2. pol. 18. stol. pa je iz l. 1848. Paramenti so bp.

V oratoriju je rokokojski čolniček ter veliko razpelo iz l. 1876.

Zvonik: Njegovo l. nadstropje je obokano ter zbeljeno, iz njega vodi vhod na prižnico. Zvonova lina v 2. nadstropju, dokazuje, da je bila ladja prvotno nižja, ker gleda sedaj na njeno podstrešje. Gornje nadstropje je nadzidek iz l. 1786, lepa pločevinasta streha pa je iz l. 1853. Prvotne

zvonove line so bile enojne. Zvonček ima napis: SANCTA MARIA ORA PRO NOBIS ANNO 1768, spodaj pa CASPAR BALTHASAR SCHNEIDER CILLEAE ME FUDIT. Ima reliefe sedeče KM z otrokom in deizisne skupine ter običajno ornamentiko te Livalnice. Na oratoriju se vidi, da je zakristija prizidek k zvoniku ter da se je prvotno nahajala v njegovi zvonici.

Podstrešje: Oboki so kameniti. Ladja in presbiterij sta prizidka k starejšemu stolpu, enako zakristija ter oratorij. Ker je zvonik zelo nizko ometan, to dokazuje, da je bila prejšna cerkev ~~zelo nizka~~ mnogo nižja in verjetno tudi manjša od sedanje. Stolp je imel v sredini višine pravokoten zidec, ki je na podstrešju še ohranjen. Vidna sta sledova 2 streh, ene prav nizke sedlaste, druge višje sedlaste in sedanje, ki zakriva staro zvonovo lino. Presbiterij na zakristijskem podstrešjunni ometan, torej je bila zakristija brez oratorija, kar dokazuje tudi pp linica na njegovem stopnišču, ter je imela pultasto streho v naklonu ostale presbiterijeve stene.

Resume: Cerkev se prvič omenja l. 1545. Od prvotne stavbe ni ničesar ohranjenega. Sedanji zvonik je v jedru iz 17. stol., l. 1746. so postavili presbiterij - zakristijo, l. 1793. ladjo, l. 1786. so dvignili zvonik, l. 1853 dali zvonu sedanjo streho, l. 1858. obnovili vso cerkev in verjetno l. 1847. zgradili sedanji oratorij ter v prostor med zvonikom in zakristijo vdelali stopnice, ki vodijo na njega.

Okolica: Okoli cerkve je bilov letih 1813-1840 pokopališče, ki so ga l. 1841 prestavili vzhodno nje.

Zupnišče, pritlična stavba z vhodnim stopniščem na 2 lesenih stebrih, je iz l. 1790. in obnovljeno l. 1929. Gospodarsko poslopje je iz l. 1853.

Konservatorske opombe: Cerkev je v redu vzdrževana.

Ostalo: Vzhodno cerkve je v kraju Bučenx nad okrajno cesto njiva, imenovana Groblje, kjer se je v 3. četrtini 19. stol. našlo precej velike opeke, star denar, meč itd.

Spodnje Bučese omenjajo že l. 1347, ko jih je kupil Friderik Celjski od Otona Drachenburga.

Kapela na Bučki gori je bila zgrajena l. 1854. in posvečena sv. Križu. Obnovljena je bila l. 1886. in nato po tej vojni. Je bp.

Pustenkova kapela na Veračah je posvečena sv. Mihaelu in bp.

V Žečah je visoka kapela s stopniščem, posvečena MB. Je običajnega tipa in bp.

V Zdolah in Ješovcu sta kapeli iz l. pol. 19. stol. Ona v Zdolah ima zvonček.

Na Ključnici na vrhu klanca nad Kozjim stoji kapela običajnega tipa. Opasuje jo bogato profilirani zidec. V kapeli je pieta, v čelu pa Ana z Marijo.

Kapela je iz ca 1820., ko so gradili cesto Prelasko-Kozje. Pri gostilni nasproti kapele raste velik hrast.

Opombe: Na meji med župnijama Buče in Kozje je globoka kotanja Gruska, po kateri teče močan^{po} tok, ki izvira v kapniški jami s ca 2 m globokim slapom. Do ca 1900 je vodila okrajna cesta tik nad Grusko, a so takrat cesto predstavili na sedanje mesto zaradi nevarnosti vdora. V gozdu nad vasjo Brezovec že v poljski župniji se nahaja Jama Palovec. Dostop do nje je navpičen, spodaj pa je velika votlina, ki pa v vseh prostorih izrastkih ni še proučena.

J. Curk: Celjska topografija (Šentjur), rkp. str. 7-9, (zapiski 1960).